

VĂN MẪU LỚP 12

PHÂN TÍCH ĐOẠN TRÍCH ÔNG GIÀ VÀ BIỂN CÁ CỦA NHÀ VĂN HÊ-MINH-UÊ

BÀI MẪU SỐ 1:

Nhắc đến nguyên lý tảng băng trôi nổi tiếng thì chúng ta nhớ ngay đến nhà văn Hê minh uê. Có thể nói ông là một nhà văn vĩ đại nhất nước Mỹ thế kỉ XX. Ông để lại nhiều tiểu thuyết hay có giá trị về cuộc sống trong đó có tác phẩm ông già và biển cá. Từ tiểu thuyết ấy đã đánh dấu tên tuổi của ông. Đặc biệt tác phẩm ấy còn được viết theo nguyên lý tảng băng trôi.

Trước hết là nguyên lí tảng băng trôi thì ông chính là người đề xướng lối viết kiệm lời nhưng lại giàu ý nghĩa ấy. Theo ông thì một tác phẩm thì phải được viết theo nguyên lí tảng băng trôi mà chỉ có ba phần nổi bảy phần chìm đòi hỏi mọi người phải suy nghĩ chiêm nghiệm mới có thể thấy hết cái hay của nó. Nhà văn không trực tiếp nói ra ý tưởng của mình mà phải xây dựng những hình tượng có rất nhiều sức gợi. Có những câu văn để trống để cho mọi người tự suy nghĩ và tìm hiểu, tự rút ra phần ẩn ý của tác phẩm.

Về tác phẩm thì nhân vật chính là ông già Xantiago – một ông già đánh cá người Cu ba. Ông đã 74 tuổi và trong suốt 84 ngày liền lão không câu được bất cứ một con cá nào dù nhỏ hay to. Chính vì thế mà đến cậu bé Ma nô lin cũng bị bố mẹ cấm không cho đi câu chung với lão nữa. Có thể nói người ta cho rằng ông vận xui rồi. Một hôm với ý chí không chịu khuất phục của mình xantiago quyết định một mình ra khơi đánh cá. Thế rồi câu chuyện bắt đầu từ đó và những hình tượng ý nghĩa cũng từ đó mà được nhà văn thể hiện.

Ông lão đi đến trưa thả một bốn cần câu và đợi cho đến trưa thì có một con cá kiếm cắn cần câu. Con cá ấy to lớn làm cho ông lão cảm thấy rất xứng đáng với tài nghệ của mình. Chính vì thế mà ông quyết định phải bắt được nó vào bờ cho người ta không nói được gì ông nữa. Con cá hiện lên với những ấn tượng vô cùng đẹp. Đó là một con cá to nó thể hiện qua những vòng lượn tròn rất lớn. Không những thế ông lão còn thấy nó qua một cái bóng đen vượt dài qua dưới thuyền, Lão không thể tin vào độ dài của nó. “ Cái đuôi lớn hơn cả một chiếc lưỡi hái lớn, màu tím hồng dựng trên mặt đại dương xanh thẳm”. “ Thân hình đồ sộ và những dọc dài màu tía”, “bộ vây to sụ bên sườn xòe rộng”. Nhà văn đã dùng những từ hay nhất gọn nhất để có thể miêu tả hình ảnh của con cá kiếm ấy. Con cá ấy hiện lên thật sự rất lớn, nó làm cho ông lão cảm thấy như đang buộc một con thuyền khác lớn hơn vào cạnh thuyền của mình. Ngay khi đó, con cá rờn rã kéo ông lão ra khơi xa trong suốt hai ngày đêm. Một con người cô độc, ra khơi chỉ với một chai nước và quyết tâm không gì lay chuyển về việc bắt được con cá lớn

xứng đáng với tài nghệ của mình, lúc này đã được đặt vào thử thách quyết định. Liệu lão có chinh phục được con cá kiếm ấy không?

Và cuộc chiến giữa ông già và con cá bắt đầu từ đó, một cuộc chiến không cân sức.

Về phía con cá nó tỏ ra cũng rất khôn ngoan. Khi bị mắc câu thì con cá lượn vòng chậm rãi bên thuyền sau đó nó lại đột ngột tấn công ông lão. Khi mệt nó lại chậm rãi, có những lúc ông lão tưởng rằng đã bắt được nó nhưng nó lại bơi ra xa. Con cá khiến ông lão chóng mặt hoa mắt choáng váng. Những vòng lượn ấy như thể hiện được sự cố gắng thoát khỏi sự bủa vây của người ngư phủ. Nó “phóng vút lên khỏi mặt nước phô hết tầm vóc khổng lồ, vẻ đẹp và sức lực. Nó dường như treo lơ lửng trên không trung...rơi sầm xuống nước bắn tung trùm lên cả ông lão và chiếc thuyền”

Qua đây ta thấy được ý đồ nghệ thuật mà nhà văn gửi gắm qua hình tượng con cá kiếm. Đó là con cá kiếm là hình tượng văn học mang tính người, toát lên sự kiêu dũng cũng như bất khuất vượt lên mọi khó khăn của cuộc sống. không những thế con cá kiếm còn là biểu tượng của thiên nhiên đẹp đẽ vô cùng. Sức mạnh của thiên nhiên được thể hiện qua hình tượng đặc điểm của con cá Kiếm ấy. Đồng thời nó biểu tượng cho ước mơ khát vọng của con người.

Về phía ông lão thì sao?. Ông tỏ ra mừng vui khi thấy con cá nhưng ông cũng biết là mình sẽ phải chiến đấu với nó để đi về. Đây là một cuộc chiến đấu không cân sức mà bên yếu lại là ông lão. Thế nhưng ông không chịu khuất phục mà kiên quyết bắt con cá đó về. Ông cảm nhận được những vòng lượn của con cá qua áp lực của những sợi dây. Và khi nhìn sự căng tròn của sợi dây thì ông biết nên kéo hay nói lỏng ra. Đặc biệt là hành động nhanh chóng và dứt khoát ông đã phóng lao trúng tim con cá. Cuộc chiến không cân sức như thế nhưng ông nhất định kiên cường ý chí và cuối cùng ông đã thu phục được nó.

Qua đây ta thấy được nhà văn khẳng định sức mạnh và vẻ đẹp của con người qua hình tượng ông lão. Đặc biệt là sự thắng lợi của con người trong hình trình chinh phục thử thách.

Thế nhưng kết cục câu chuyện thì quá thương tâm bởi vì khi ông bắt được nó như thế nhưng cuối cùng cũng bị đàn cá mập đến rĩa thịt con cá kiếm khiến cho nó khi vào bờ chỉ còn tro bụi xương mà thôi. Nhưng điều đó không quan trọng mà quan trọng là ông lão đã thắng trong trận đấu không cân sức đó. Chính những điều đó mới là những điều để nhà văn gửi gắm những ý nghĩa biểu tượng.

Qua đây ta thấy được phần nổi và phần chìm của tác phẩm. Phần nổi là hành trình chinh phục con cá kiếm của ông lão xantiago. Còn phần chìm gồm ông lão biểu tượng cho sức mạnh và trí tuệ của những người dân lao động. Con cá kiếm biểu tượng cho sức mạnh vẻ đẹp của thiên nhiên. Biển cả khung cảnh kì vĩ đã là môi trường hoạt động sáng tạo của con người. Còn cuộc đi câu kia chính là hành trình đi tìm cái đẹp và chinh phục thiên nhiên. Nó còn là hành trình theo đuổi ước mơ và biến ước mơ thành hiện thực. Và đồng thời là hành trình để vượt qua thử thách đi tới thành công.

Như vậy qua đây ta thấy được nguyên lí tăng băng trôi của Hê Minh uê và tác phẩm ông già và biển cả. Qua tác phẩm này chúng ta không những hiểu được nhưng phần chìm phần nổi của nó mà còn học tập được từ nhà văn lớn ấy lối viết kiệm lời này.

BÀI MẪU SỐ 2:

"Con người" là một đề tài rất quen thuộc trong văn học. Dù ở bất kì thể loại nào cũng có những tác phẩm nổi tiếng về đề tài này. Trong chương trình học của môn ngữ văn lớp 12 có một tác phẩm như thế. Đó là một tác phẩm đề tài của một nhà văn người Mỹ nổi tiếng Hemingway- "Ông già và biển cả" (The old man and the sea).

"Ông già và biển cả" là một đỉnh cao trong sự nghiệp sáng tác của nhà văn. Tác phẩm đã đạt giải Pulitzer cho tác phẩm hư cấu năm 1953 và góp phần quan trọng trong giải thưởng Nobel của tác giả năm 1954.

Trước khi tiếp cận với đoạn trích, trước hết ta sẽ tìm hiểu đôi nét về tác giả vĩ đại của tiểu thuyết nổi tiếng này. Hemingway là một trong những nhà văn lớn nhất nước Mỹ thế kỷ 20. Ông là người để lại dấu ấn sâu sắc trong văn xuôi hiện đại phương tây, đổi mới phong cách viết truyện, tiểu thuyết của nhiều nhà văn trên thế giới. Ông là người đề xướng ra nguyên lý "tảng băng trôi". Và tác phẩm này chính là cuốn tiểu thuyết được nhà văn sử dụng triệt để nguyên lý ấy. Tác giả mô tả một phần nổi chính là sự vĩ đại, to lớn, sức mạnh của con cá, sự chênh lệch giữa sức lực của thiên nhiên với con người để từ đó ca ngợi sức lao động, niềm khát khao chinh phục thiên nhiên của con người.

Cuốn tiểu thuyết có nhân vật trung tâm là ông lão đánh cá người Cuba- Santiago, sau nhiều ngày lênh đênh trên biển ông đã gặp được con cá kiếm khổng lồ. Ông đã cố gắng chiến đấu, chinh phục con cá kiếm mà ông cho rằng là mơ ước trong đời. Cuối cùng sau 3 ngày vật lộn ông cũng đâm chết được con cá, nhưng thật không may lũ cá mập lại đánh hơi thấy và tranh nhau xẻ thịt con cá kiếm, ông lại đem hết sức chống cự với lũ cá mập. Mặc dù đã đuổi được chúng đi nhưng cuối cùng con cá kiếm chỉ còn là bộ xương khổng lồ.

Đoạn trích trong chương trình nằm ở gần cuối của truyện kể về cuộc chinh phục con cá kiếm của ông lão Santiago.

Phần đầu của đoạn trích là cách thức mà ông lão cảm nhận và quan sát đối phương. Sự cảm nhận của ông lão được thể hiện qua những vòng lượn của con cá kiếm. Ông lão cảm nhận con cá một cách gián tiếp. Vòng lượn gần rồi đến vòng lượn xa. Ở vòng tròn lớn gần áp lực của sợi dây chùng lại, chững lại, sự vùng vẫy của con cá khiến ông cảm thấy đôi tay bắt đầu đau. Ở vòng tròn xa, con cá lượn gần rồi lại quật sức ra xa. Những vòng lượn của con cá được mô tả nhiều lần thể hiện những cố gắng cuối cùng nhưng hết sức mãnh liệt của con cá. Con cá cố gắng tìm mọi cách thoát khỏi sự bủa vây của ông lão. Qua sự quan sát của mình ở vòng lượn thứ ba, ông lão thấy đây là một con cá khổng lồ cái đuôi xanh thẫm, thân hình xòe rộng, một con cá khổng lồ mà cả đời mơ ước. Bằng sự quan sát cảm nhận của chính bản thân mình, ông lão thấy được vẻ đẹp dũng mãnh, oai phong của con cá. Con cá không chỉ mang vẻ đẹp của riêng mình mà còn là sự thể hiện của thiên nhiên hùng vĩ.

Cảm nhận được đối thủ của mình, ông lão bắt đầu đi vào trận chiến. Khi con cá bị mắc câu, nó kéo phăng con thuyền ra xa đại dương ba ngày hai đêm. Khi mệt con cá mới lượn vòng dừng lại. Con cá tìm mọi cách để thoát khỏi vòng vây. Nó cứ lượn gần rồi lượn xa để tìm cách thoát thân. Khi bị phóng lao, con cá vút lên phô hết tầm vóc và vẻ đẹp của mình. Con cá kiếm không chỉ mang vẻ đẹp về ngoại hình mà còn mang vẻ đẹp kiêu hùng bất khuất. Trong suốt trận đấu, ông lão luôn ở trong tình trạng sức khỏe quá mệt mỏi "hoa mắt", "chóng mặt", "choáng váng", "xây xẩm mặt mày". Tiếp cận con cá, ông lão cứ thu dây, giữ yên sợi dây rồi lại buông. Mục đích của ông lão là muốn để con cá thấm mệt rồi sẽ tấn công. Ông lão để con cá cứ bơi đi xa, chờ thời cơ để áp sát con cá. Khi đã áp sát con mồi, ông lão dồn hết sức lực, gắng hết sức bình sinh để đâm con cá. Suốt cả khoảng thời gian chờ đợi, ông luôn độc thoại nội tâm để nhắc nhở, tự dặn bản thân, động viên bản thân mình. Lúc này con cá mới sực bùng tỉnh, nhận ra cái chết gần kề mới vùng lên tìm cách thoát thân nhưng cũng đã quá muộn. Ông lão đã chinh phục được con cá kiếm khổng lồ.

Với nguyên lý "tảng băng trôi" câu chuyện của Hemingway không dừng lại ở đó. Mọi quan hệ của ông lão và con cá kiếm không chỉ đơn thuần là giữa con mồi và người đi săn. Ông lão không chỉ coi con cá kiếm là đối tượng để chinh phục mà còn là người bạn, người "anh em". Ông lão coi cá là bạn, Mọi quan hệ giữa ông lão và con cá hết sức phức tạp, vừa là mối quan hệ giữa người đi câu và con cá, vừa là con người với thiên nhiên, vừa là hai đối thủ ngang sức ngang tài, cũng vừa là hai người bạn cảm thông chia sẻ. Có được điều đó là ý nghĩa biểu tượng của cả hai nhân vật ông lão _ con cá. Đối với thiên nhiên, con cá tượng trưng cho vẻ đẹp kì vĩ, đại diện cho sức mạnh của thiên nhiên. Nhưng đối với cuộc sống, nó là những khó khăn thử thách của cuộc đời, là ước mơ khát vọng, là thành quả lao động của con người. Đối với người nghệ sĩ, con cá tượng trưng cho ước mơ sáng tạo một tác phẩm nghệ thuật hoàn mỹ. Biển cả là môi trường rộng lớn để người nghệ sĩ sáng tác. Mặt khác, ông lão là người lao động kiên cường bình dị, là người nghệ sĩ luôn theo đuổi cái đẹp với khát vọng sáng tác.

Qua đoạn trích ở phần cuối của cuốn tiểu thuyết, Hemingway đã thể hiện tầm vóc lớn lao của con người, sáng ngang với đại dương bao la, mệnh mông vô cùng vô tận; là ý chí nghị lực của con người, là một bản anh hùng ca về con người. Từ đây, tác giả thể hiện niềm tin bất diệt vào con người, con người chỉ bị hủy diệt chứ không bao giờ bị thất bại.

Bằng cách viết ngắn gọn, hàm súc, tạo mạch ngầm cho văn bản, xây dựng thành công hình ảnh biểu trưng, mang ý nghĩa biểu tượng với nhiều tầng nghĩa, 'Ông già và biển cả' đã để lại dư âm khó phai trong lòng độc giả.

BÀI MẪU SỐ 3:

Hemingway nổi tiếng với phương pháp Tảng băng trôi. Phương pháp sáng tác này yêu cầu sự cô đọng trong phản ánh hiện thực. Do vậy, nét nổi bật trong thế giới ngôn từ của kiệt tác là khả năng kiệm lời. Đặc biệt Hemingway rất hạn chế việc sử dụng tính từ. Còn động từ được dùng để diễn tả hành vi giao tiếp của con người thì hầu như chỉ độc mỗi nói (say) hoặc hành vi tự giao tiếp với chính bản thân nhân vật thì gần như chỉ là nghĩ (think). Chi tiết, hình tượng nhân vật của ông thường mang tính ẩn dụ và biểu tượng cao.

Đoạn trích Ông già và biển cả trong sách giáo khoa Ngữ văn 12, tập trung vào hành trình săn đuổi con cá kiếm của ông lão Santiago. Dưới đây là những nét đặc sắc nhất của văn bản.

1. Cuộc chiến cuối cùng với cá kiếm

Ông lão câu được con cá kiếm vào khoảng trưa ngày đầu tiên. Ngay khi đó, con cá rờn rã kéo ông lão ra khơi xa trong suốt hai ngày đêm. Một con người cô độc, ra khơi chỉ với một chai nước và quyết tâm không gì lay chuyển về việc bắt được con cá lớn xứng đáng với tài nghệ của mình, lúc này đã được đặt vào thử thách quyết định. Liệu lão có chinh phục được con cá kiếm ấy không?

Các nhà nghiên cứu khái quát đặc trưng nhân vật của Hemingway bằng thuật ngữ “Code hero”, có nghĩa là nhân vật mã. Cách định danh này gây không ít tranh cãi. Bởi vì, thông thường mọi sáng tạo nhân vật của bất cứ nhà văn nào cũng đều tuân thủ theo một mã nhất định. Nếu không tạo được cho nhân vật của mình một mã đặc trưng, không thể lẫn thì nhà văn đó được xem là thất bại. Nhân vật của họ không thể đọng lại trong tâm trí người đọc. Như vậy, khái niệm “Code hero” có thể được dùng cho bất kì nhân vật của một nhà văn nổi tiếng nào, thế mà nhân vật của riêng Hemingway lại có được đặc ân đó.

Điều này có nguyên do của nó. Có thể cắt nghĩa như sau: trong số các nhân vật đặc trưng thì nhân vật của Hemingway thuộc dạng đặc trưng nhất hoặc kiểu đặc trưng của nhân vật Hemingway cá biệt đến nỗi không lẫn vào bất kì nhân vật của nhà văn nào khác. Nếu hiểu như vậy thì việc xem nhân vật của Hemingway là nhân vật mã tức các nhà nghiên cứu đã tôn vinh sự sáng tạo tuyệt vời của nhà văn bởi đó là kiểu nhân vật trước đó chưa hề xuất hiện và về sau cũng không có nhân vật nào giống nó.

Đúng vậy, ta có thể kể một số mã của nhân vật Hemingway như sau:

Trong tiếng Anh, để chỉ danh từ nhân vật có hai từ character và hero. Từ hero ít được dùng hơn vì nó ngầm chỉ tính chất anh hùng. Do vậy, khi các nhà nghiên cứu gọi nhân vật của Hemingway là code hero thì họ nhằm ám chỉ phẩm chất anh hùng ở những con người này.

Nhân vật mã của Hemingway luôn được đặt trong môi trường “tới hạn”, có nghĩa môi trường tồn tại của họ khốc liệt đến mức họ luôn bị cái chết rình rập, buộc phải tranh đấu để vượt qua.

Để nhân vật đứng giữa ranh giới sự sống và cái chết, Hemingway muốn tìm xem đâu là cơ sở để con người tồn tại trên thế gian này và yếu tố nào khiến con người cao quý hơn tất cả các sinh vật khác từng tồn tại trên trái đất.

Nhân vật Hemingway buộc phải tự mình tìm một lối thoát theo cách của họ để bảo vệ sự sống của bản thân, tính chất anh hùng được toát lên từ khả năng chống chọi và tìm đường này.

Cách thức để các nhân vật đương đầu với mọi thử thách, ở từng trường hợp khác nhau, có thể là khác nhau nhưng họ đều có cùng điểm chung là dựa vào sự điều luyện của tay nghề và ý chí, nghị lực.

Nhân vật của Hemingway luôn có ý thức về sự hư vô mà họ phải đương đầu. Họ biết rất rõ rằng mục tiêu tồn tại của họ là chiến đấu chống trả lại cái hư vô đó. Nhưng họ không hề ảo tưởng con người đứng cao hơn số mệnh, cao hơn tự nhiên. Họ biết một khi vượt qua được cái hư vô này họ lại phải đối diện với một cái hư vô khác. Nhưng họ không bao giờ chịu buông xuôi.

Họ chống trả lại thực trạng bằng một “phong độ dưới áp lực” (Phillip Young). Có nghĩa dù đã rơi vào cảnh ngộ sức tàn lực kiệt đến đâu chăng nữa, nhưng hễ còn sống họ phải dốc tận lực ra mà chiến đấu để có thể tồn tại đúng nghĩa một con người.

Hemingway sáng tác trong thời buổi thế giới có nhiều biến động về chiến tranh, về các khuynh hướng tư tưởng, về kinh tế,... Sự tồn tại của con người trong môi trường đó được xem như một cuộc tranh đấu gian nan. Ở góc độ nào đó, tồn tại đồng nghĩa với việc chống trả các thế lực thù nghịch xung quanh. Xuất phát từ cách nhìn này, Hemingway xem nhân vật của mình là những chiến binh trên trận chiến cuộc đời. Hình tượng Santiago được khắc họa theo kiểu đó.

Trước hết, nhân vật hiện lên với tư cách là một con người đơn độc. Đây là một phẩm chất thường thấy của người anh hùng. Trong thần thoại hoặc trong sử thi, truyện cổ tích,... nhân vật anh hùng luôn hành động một mình. Điều này cốt để khẳng định tầm vóc phi thường, sức lực vô biên không thể lực nào ngăn cản hoặc một ai sánh nổi. Trong văn bản của sách giáo khoa chỉ có mỗi một ông lão đương đầu với con cá kiếm. Môi trường xảy ra trận chiến là đại dương bao la, nơi không có bất kì một thế lực nào có thể can thiệp. Môi trường này được xem là “tinh khiết” để ghi nhận sức mạnh của hai đối thủ. Con cá cứ kéo, ông lão cứ giữ, cả hai cố làm kiệt sức để huỷ diệt nhau. Đến ngày thứ ba, con cá bắt đầu đuối sức phải lượn vòng. Điều này có nghĩa ông lão không bị con cá điều khiển nữa mà đang chuẩn bị

bước vào quá trình điều khiển con cá. Sự thay đổi vị thế đã khẳng định sức mạnh của ông lão. Thực chất ông lão có phải là kẻ dồi dào sức lực không?

Câu trả lời không khó. Ông lão vừa già lại vừa yếu về sức mạnh cơ bắp. Hemingway thường nhấn mạnh đến yếu tố “già nua” trên cơ thể ông lão. Vậy ông lão lấy đâu ra sức lực để chinh phục con cá? Sức lực của ông lão được huy động từ nhiều nguồn. Trước hết là từ quá khứ oai hùng của lão (nhà vô địch vật tay, người ngang dọc trên đại dương săn rùa, câu cá,...), tiếp đó là sức mạnh từ việc thành thạo tay nghề (hiếm có người nào có tay nghề giỏi như ông lão ở làng chài ấy, đầu suýt ngất vì kiệt sức nhưng chỉ cần một cú phóng lao, ông lão đã giết chết con cá kiếm), cuối cùng là sức mạnh tinh thần. Ông lão đã chứng minh được điều trước các sinh vật to lớn của đại dương, sức khỏe cơ bắp của con người quả thật là thảm hại khi mang ra so sánh với chúng, nhưng sở dĩ con người lại trở thành “chúa tể của muôn loài” (theo cách nói của Shakespeare) là nhờ họ sở hữu được một thứ sức mạnh vô song. Đó chính là ý chí, nghị lực thuộc phạm vi tinh thần.

Hành trình đeo đuổi suốt hai ngày hai đêm của ông lão trước đó đã mang lại kết quả. Nó khẳng định chiến thắng của ông lão. Nhưng đây mới chỉ là khởi đầu, cuộc chiến lúc này mới thực sự bước vào chặng đường gay cấn nhất. Ông lão không hề có ý định bỏ cuộc. Kinh nghiệm cũng như tài nghệ của ông lão được người kể khác họa qua nhiều chi tiết cụ thể, tinh tế. Chỉ cần “cảm nhận áp lực của sợi dây hơi chùng lại”, Santiago biết con cá sắp lượn vòng.

Ông lão không hề bị phân tâm trong suốt quá trình chiến đấu. Lão là một người nhẫn nại với công việc. Không điều gì có thể dứt lão ra khỏi mục tiêu cuối cùng là bắt cho được con cá kiếm. Có thể nói, Santiago toàn tâm, toàn ý trước nhiệm vụ mà thoạt nhìn không nhiều người tin chắc ông lão có thể thực hiện được. Chính lòng cần cù, sự tập trung và quyết tâm cao độ đã cung cấp thêm nguồn sức mạnh vô biên cho lão.

Phẩm chất đáng quý nữa ở Santiago là tính cách luôn hành động. Có thể nói, ông lão là người không bao giờ chịu ngồi yên một chỗ để chờ vận may đến với mình. Trong cuộc chiến đấu đó, một phần con cá cứ liên tục kéo nên ông lão phải căng hết người lên mà chống đỡ, phần khác là vì, bản thân ông lão là con người hành động. Santiago không chịu bó tay trước hoàn cảnh. Sự vận động khẳng định tố chất muốn thể hiện giá trị tồn tại của con người, ngay cả khi sức lực đã già nua. Hơn nữa, với Santiago không hành động đồng nghĩa với việc chết. Lão không muốn chết. Do vậy, Santiago luôn tồn tại trong thế động với các động tác của cơ thể, của tư duy cũng như của ngôn từ.

Lão hết thu dây, thả dây, rồi lại nói, nghĩ (thành lời). Các động tác này cứ luân phiên nhau trong văn bản để tạo nên một con người Santiago đa diện mạo, để khiến cho câu chuyện chỉ viết về một người, một số phận nhưng lại âm vang nhiều cuộc đời, nhiều số phận.

Mở đầu tác phẩm, Hemingway đặt nhân vật Santiago vào vận rủi vô cùng tận với 84 ngày không bắt được cá. Nhưng chính nhờ hành động không mệt mỏi của mình, lúc này ông lão

sắp tóm được chú cá lớn xứng đáng với tài nghệ mình như lão hăng mong muốn. Như thế, miệt mài theo đuổi khát vọng lớn trong đời là một đặc trưng của nhân vật mã Hemingway.

2. Cảm giác

Là bậc thầy xây dựng hình tượng ẩn dụ, đa nghĩa,...Hemingway còn là người khai thác rất thành công cảm giác của nhân vật. Bằng cách này, ông khiến cho thế giới nhân vật của mình hiện lên vừa cụ thể sống động nhưng lại vẫn có phần bí hiểm và đầy chiều sâu. Đặc biệt là với ông lão Santiago. Khi sức khoẻ suy kiệt, Santiago chiến đấu với con cá kiếm bằng kinh nghiệm và sức mạnh tinh thần. Kinh nghiệm chủ yếu được thể hiện bằng cảm giác. Điều kì lạ là chỉ bằng cảm giác mà ông lão có thể xử lí hoàn hảo trước mọi động thái của con cá. Điều này cho thấy tay nghề câu cá của ông lão đã vượt qua cả ngưỡng siêu việt. Khai thác cảm giác này, Hemingway mới có điều kiện thuận lợi để xâm nhập sâu vào thế giới tư duy của nhân vật. Nhờ đó mà độc thoại nội tâm của nhân vật đã trở thành phương tiện biểu đạt tính cách nhân vật một cách hoàn hảo, tài tình: “Đúng lúc đó lão cảm thấy một cú quật đột ngột và cú nảy mạnh ở sợi dây lão đang níu bằng cả hai tay. Thật là sắc và cảm thấy cứng và nặng.

*“Lưỡi kiếm của con cá đang quật vào đoạn dây thép đáy, lão nghĩ. Chuyện ấy tất xảy ra”.
Hành động ấy của con cá diễn ra dưới mặt nước sâu, nhưng ông lão vẫn nhận ra.*

Cảm giác đóng vai trò rất quan trọng trong kĩ thuật tự sự của Hemingway. Nổi bật trong đoạn trích là hai cảm giác cơ bản của Santiago: về sức khoẻ và về việc khuất phục con cá. Văn bản xuất hiện hàng loạt câu đề cập đến các cảm giác này. Người kể sử dụng hai thủ pháp ngôn từ để khắc hoạ. Một là bằng chính ngôn ngữ của mình để miêu tả (“Nhưng lão lại cảm thấy choáng váng”, “Nhưng đã hai lần lão cảm thấy chóng mặt và choáng váng và điều ấy khiến lão sợ”,...). Hai là sử dụng ngôn ngữ của nhân vật (“Lướt tới nó lướt ra ta sẽ nghỉ”, lão nói. “Ta cảm thấy đỡ hơn nhiều. Chỉ hai ba vòng nữa thôi thì ta sẽ có nó”).

Với cách kể này, câu chuyện của Hemingway đan cài nhiều tầng “không khí”. Thường thì độ căng của truyện được đặt ngay trong hành động trực tiếp của nhân vật, nhưng với Hemingway thì trọng tâm truyện bao giờ cũng nằm ngoài câu chuyện, nằm ở cái phần “trống”, phần không nói hết của người kể.

3. Diễn biến

Cuộc chiến của Santiago với cá kiếm diễn ra vô cùng gay cấn. Để giành chiến thắng ta thấy Santiago tiến hành lần lượt các bước sau:

- Thu dây để khiến con cá quay vòng.
- Cầu con cá đừng nhảy bởi sợ mất nó: “Đừng nhảy, cá”. Lão nói. “Đừng nhảy”.
- Cầu Chúa giúp bằng cách hứa đọc kinh: “Chúa giúp ta chịu đựng. Ta sẽ đọc một trăm lần kinh Lạy Cha và một trăm lần kinh mừng Đức Mẹ”.

– Phân tích tình hình: “Mình phải giữ cho nó đừng đau quá, lão nghĩ. Nỗi đau của ta thì không thành vấn đề. Ta có thể chế ngự. Nhưng nỗi đau của con cá thì có thể khiến nó cuồng lên”.

– Di chuyển được con cá: “Ta đã di chuyển được nó”.

– Động viên bản thân: “Kéo đi, tay ơi, lão thâm giục. Hãy đứng vững, đôi chân kia. Tinh táo vì tao, đầu à”.

– Tập trung sức lực: “Dồn hết mọi đón đau và những gì còn lại của sức lực và lòng kiêu hãnh đã rời bỏ từ lâu, lão mang ra đương đầu với cơn hấp hối của con cá”.

– Phóng lao giết chết con cá.

Song song với diễn biến trên là quá trình suy kiệt sức lực của ông lão:

– Khi con cá bắt đầu lượn vòng, lão hãy còn đủ sức để kéo: “Lão chỉ cảm nhận áp lực của sợi dây hơi chùng lại và dùng tay phải, lão bắt đầu nhẹ nhàng kéo vào. Sợi dây chùng lại, như mọi khi, nhưng ngay lúc lão kéo đến điểm sắp đứt thì sợi dây bắt đầu thu vào. Lão lách vai và đầu ra khỏi sợi dây và bắt đầu liên tục kéo nhẹ nhàng”.

– Nhưng rồi cứ phải ra sức níu sợi dây để buộc con cá phải quay vòng, sức lực lão suy kiệt nhanh chóng: “hai giờ sau, mồ hôi ướt đầm người ông lão và lão mệt thấu xương”, “ông lão thấy hoa mắt suốt cả tiếng đồng hồ, mồ hôi xát muối vào mắt lão và xát muối lên vết cắt phía trên mắt và trán”,...

– Tiếp đó ông lão “lại cảm thấy choáng váng”, “toát mồ hôi đầm đìa nhưng không phải vì mặt trời mà vì một nguyên nhân khác”, “lão lại thấy xây xẩm mặt mày”, “miệng lão khô khốc không thể nói nổi, nhưng lúc này lão không thể với lấy cái chai”.

– Đỉnh điểm của việc kiệt sức là sự “lú lẫn đầu óc”. Ông lão bước vào trạng thái chệnh chao giữa sống và chết khi “lão nói bằng giọng mà bản thân hầu như không còn nghe nổi”.

– Tại thời khắc đó, ông lão đã biết tự động viên kịp thời: “Hãy giữ đầu óc tinh táo và biết cách chịu đựng như một con người”, lão nghĩ. Rồi lão kêu gọi: “Đầu ơi, hãy tinh táo”. Bằng cách đó, từng phút giây, lão trở nên mạnh hơn con cá.

Dõi theo mạch trần thuật trên, ta thấy, diễn biến của trận đánh rất gay cấn, được tính theo từng vòng lượn của con cá và tính theo cả chút sức lực ít ỏi còn lại, dần hao mòn của ông lão: “Cứ cái đà này thì không ổn rồi, lão nghĩ. Miệng lão khô khốc không thể nói nổi, nhưng lúc này lão không thể với lấy cái chai. Lần này mình phải kéo nó cập mạn, lão nghĩ. Cứ thêm vài vòng nữa thì mình sẽ đuối sức”.

Có lúc người đọc ngỡ như ông lão để mất con cá hoặc gục chết trước nó. Thế nhưng, lần nào cũng vậy, lão biết cách xốc lại tinh thần kịp thời: “Lần này mình phải kéo nó cập mạn, lão nghĩ. Cứ thêm vài vòng nữa thì mình sẽ đuối sức. Không, mày khoẻ, lão tự nhủ. Mày luôn khoẻ”. Cuối cùng ông lão đã chiến thắng. Một chiến thắng kì vĩ cho quyết tâm không thể gì lay chuyển.

Trong đoạn trích, cuộc chiến tập trung vào hai đối thủ đã rã rời thân xác. Cả hai đã đấu sức với nhau ròng rã hai ngày đêm. Bây giờ, kẻ nào không trụ vững, kẻ đó không tồn tại. Do vậy ta thấy độ căng của diễn biến được tăng dần theo sự suy kiệt sức lực của hai đối thủ. Trong lúc con cá dần ngoi lên (dấu hiệu của sự thúc thủ) thì ông lão nhiều lần suýt ngất. Nhưng ông lão vẫn gượng dậy. Cuối cùng con cá là kẻ bại trận.

4. Hành động theo cách của riêng mình

Đặc trưng nổi trội nữa trong tính cách nhân vật mã của Hemingway là họ tự xác lập một lối hành động cho riêng mình. Với cách sống đó ta thấy ở họ dáng dấp của kiểu nhân vật hiện sinh.

Santiago là người gần như bị cộng đồng (chỉ còn mỗi thằng bé Manolin quan tâm) và bị cả tạo hoá bỏ rơi (không bắt được cá suốt 84 ngày), nhưng ông lão tin vào bản thân mình. Chỉ cần lão bắt được cá thì mọi sự sẽ chấm dứt. Ở đây tồn tại xung đột ngầm giữa một Santiago bị loại bỏ ra khỏi cộng đồng và một Santiago với cách thức tồn tại riêng của lão bên cộng đồng đó.

Lão hành động như sau: không hề nản chí mà cứ miệt mài ra khơi với hi vọng bắt được con cá xứng đáng với tài nghệ lão. Mục đích ban đầu của lão không phải vì những tiêu chí đánh giá của cộng đồng mà vì ý thức của lão muốn sống một cách tử tế theo cách riêng của lão. Lão đã bắt được con cá mà ngay cả đến trong mơ lão cũng chưa từng gặp. Con cá ấy lớn hơn bất cứ con cá nào trước đó được đưa vào cảng La Havana.

Santiago cũng như các nhân vật thuộc “thế hệ mất mát” đều tin vào các giá trị xác thực, tin vào khả năng của chính bản thân mình. Santiago cầu Chúa giúp là chỉ giúp lão chịu đựng chứ không cầu giúp bắt con cá, có nghĩa lão ý thức được thành quả lao động là phải do chính tay con người làm ra chứ không thể có Chúa nào làm giúp cả. Họ không tin vào

những điều trừu tượng, hoa mỹ như những gì Kinh Thánh giảng dạy. Do vậy, việc Santiago hứa đọc kinh cầu Chúa giúp sức chỉ là một “phản xạ văn hoá” nhất thời (vì hàng bao thế kỉ, người phương Tây sống theo những quy chuẩn đạo đức Thiên Chúa giáo). Bởi vì sau đó Santiago không đọc mà lão thậm nhủ: xem như đã đọc rồi. Sự bất tin ấy còn được đẩy đến mức bất kính. Tập trung nhất là ở chi tiết sau khi giết chết con cá ông lão thấy “mắt nó trông dừng dưng như những tấm kính trong kính viễn vọng hay như một vị thánh trong đám rước”.

Không dựa vào Chúa, nhân vật của Hemingway dựa vào chính bản thân mình. Đây là giá trị nhân văn vô cùng to lớn. Santiago đặt ra cho mình mục đích và cách sống. Bây giờ lão đang đi gần đến cái đích; con cá sắp bị lão chinh phục. Không có thế lực nào ngăn cản lão ngoại trừ chính bản thân lão. Đến đây ta bắt gặp một ý tưởng độc đáo của nhà văn: con người trong cuộc khám phá, chinh phục chính bản thân mình. Cuộc chinh phục của lão được tiến hành song song giữa hai đối tượng: đối tượng bên ngoài (con cá) và đối tượng bên trong (khả năng của thể trạng lão).

Hemingway không thật sự tập trung vào việc để nhân vật chinh phục thế giới bên ngoài. Tiêu điểm của ông hướng cả vào việc khai thác thái độ của nhân vật trước hoàn cảnh đó. Với Hemingway, việc đánh một con cá lớn thì ai đó cũng có thể thực hiện được, nhưng qua việc đánh cá đó để kiểm định khả năng tồn tại và ý nghĩa sống của con người, thì chỉ có Santiago thực hiện được mà thôi.

Từ quan niệm này, người đọc sẽ thấy Santiago rất nhiều lần bộc lộ mình qua những đối thoại. Trong cuộc chiến với con cá, ông lão liên tục đối thoại với bản thân với mục đích giữ cho đầu óc tỉnh táo, bàn tay khỏi bị chuột rút, cơ thể khỏi bị đổ sập xuống vì cuộc chiến không cân sức. Khẩu hiệu chiến đấu của lão là tổng động viên mọi bộ phận trong cơ thể: “Kéo đi, tay ơi, lão thâm giục. Hãy đứng vững, đôi chân kia. Tỉnh táo vì tao, đầu à. Hãy tỉnh táo vì tao. Bọn mày chưa bao giờ bại trận. Lần này ta sẽ lật được nó”. Kết quả, nhờ vào ý chí và sự điều luyện tay nghề, ông lão đã giết được con cá kiếm. Nhưng tâm trạng của ông lão không hoàn toàn phấn khích trước thành quả đó.

5. “Mày đang giết tao, cá à”

Trong văn bản được chọn dạy, người đọc chỉ tiếp xúc với hai nhân vật, ông lão và cá kiếm. Cá kiếm là đối tượng ông lão cần chinh phục để duy trì sự sống vật chất (lão từng nhắm tính số lượng thịt của cá kiếm có thể nuôi sống một người trong cả mùa đông), đồng thời cũng để khẳng định giá trị tinh thần, vì với lão và với dân làng chài ấy, một khi ngư dân không bắt được cá nữa thì người ấy được xem như đã chết. Cái chết về phương diện tinh thần.

Trong cuộc chinh phục cá kiếm, ông lão cảm nhận được vẻ oai hùng, sòng phẳng, cao thượng,... của con cá nên cảm phục nó, xem nó là bạn, gọi nó là “người anh em”: “Mày

đang giết tao, cá à, ông lão nghĩ. Nhưng mày có quyền làm như thế. Tao chưa bao giờ thấy bất kì ai hùng dũng, duyên dáng, bình tĩnh, cao thượng hơn mày, người anh em ạ. Hãy đến và giết ta đi. Ta không quan tâm chuyện ai giết ai”. Khoảng cách của người chinh phục và kẻ bị chinh phục đã được rút đến điểm không. Mỗi quan hệ giữa ông lão và cá kiếm lúc này không đơn thuần là quan hệ triệt tiêu một chiều mà là mối quan hệ đa diện phức tạp.

Ngợi ca con cá và hành động trung thực, sòng phẳng của nó trong cuộc đối đầu với mình, Santiago gọi cho người đọc ẩn ý thâm kín mà tác giả gửi gắm rằng trên đất liền ông lão không còn ai tri âm tri kỉ nữa, cuộc sống loài người đã bị đảo điên ghê gớm các chân giá trị. Santiago không thể và không còn thuộc về thế giới ấy. Sự thẳng thắn, cao thượng của ông

lão chỉ có thể tìm được sự tri âm ở chốn biển khơi. Con cá là bạn lão, cũng như đại dương bao la mới đích thực là ngôi nhà thân thiết của con người cô độc Santiago. Giống như mọi nhân vật mã khác của mình, Hemingway kiến tạo một môi trường sống gần gũi với thiên nhiên cho nhân vật. Chỉ quay về với thiên nhiên, nhân vật Hemingway mới tìm được sự lắng dịu tâm hồn, sự đồng cảm. Mối quan hệ giữa ông lão và cá kiếm thể hiện rõ điều này.

Tuy nhiên, không phải lúc nào mối quan hệ giữa con người và thiên nhiên cũng suôn sẻ như nhan đề chỉ ra (Ông già và biển cả) mà thường xuyên là phức tạp. Mục tiêu của ông lão là giết chết con cá để tìm nguồn sống, nhưng ngay tức khắc ông lão ý thức được rằng con cá là hiện thân của cái đẹp. Lão giết nó đồng nghĩa với việc giết chết cái đẹp. Nhưng lão không thể không giết chết nó. Đây chính là bi kịch muôn thuở của con người.

6. Lão cố thêm lần nữa

Để vượt qua con cá và qua những phức cảm trong tâm hồn, ông lão chỉ còn cách “cố thêm lần nữa”. “Cố gắng” chính là nền tảng thành công của ông lão. Văn bản thường xuyên lặp lại mệnh đề này bằng ngôn ngữ của người kể và ngôn ngữ của chính Santiago:

- Mình sẽ cố thêm lần nữa.
- Lão cố thêm lần nữa.
- Mình sẽ lại cố thêm.
- Lão lại cố và mọi chuyện vẫn như cũ.
- Mình sẽ lại cố thêm một lần nữa...

Cứ một lần cố, ông lão đến gần hơn với chiến thắng. Sau một lần cố, con cá thêm một lần thất thế trước lão. Sự thành công của lão và sự thành công của con người nói chung phải chăng là nhờ những nỗ lực không ngừng trong cuộc đời?

Trong chiến thắng của ông lão, không chỉ có mỗi sự nỗ lực vượt qua những đau đớn thể xác và tinh thần, mà còn có cả quá khứ và tất cả mọi thứ tốt và xấu trong chính con người lão:

“Đồn hết mọi đớn đau và những gì còn lại của sức lực và lòng kiêu hãnh đã rời bỏ từ lâu, lão mang ra đ–ương đầu với cơn hấp hối của con cá và con cá tiến gần mạn thuyền, từ từ bơi nghiêng, mõm nó gần như chạm vào ván thuyền và sắp sửa vượt qua, dài, sâu, rộng, ánh bạc, vằn tía và bắt tận trong dòng n–ước”. Đớn đau, tàn lực và lòng kiêu hãnh của quá khứ được đặt liền kề. Sức mạnh của Santiago không phải là sức mạnh của người sung sức mà là sức mạnh của tổng thể những gì đã suy thoái. Thế mà lão vẫn chiến thắng con cá. Đây chính là giá trị tiềm tàng mà chỉ con người mới có được trên hành trình khẳng định sự sống.

7. “Con cá là vận may của ta”

Trên đây chúng tôi đã đề cập đến việc con cá là giá trị vật chất và tinh thần của ông lão. Bên cạnh đó, nó còn là vận may của Santiago. Điều này được chính ông lão thừa nhận. Thì ra ngoài nỗ lực của bản thân, thành quả chiến thắng của ông lão còn nhờ vào sự rủi may của số mệnh.

Rất nhiều lần trong tác phẩm, ông lão xem việc không bắt được cá trong suốt 84 lần ra khơi là do vận rủi. Không chấp nhận điều đó, lão vẫn nuôi hi vọng sẽ bắt được cá lớn. Cuối cùng lão toại nguyện khi câu được con cá khổng lồ. Nhưng con cá kéo lão ra khơi xa. Lão trở thành “con mồi” của con cá. Một sự hoán vị lạ lùng. Ông lão lại trở nên bị động trước con cá. Xem ra khát vọng càng lớn, con người càng bị nô lệ vào đó và rất dễ đánh mất đi sự tự do, tự chủ của chính bản thân mình. Trong trường hợp này, vận may lại trở thành vận rủi. Khi giết được con cá, vận may lại trở về với ông lão. Chỉ có điều, chẳng bao lâu vận may ấy lại chuyển sang vận rủi.

Cơ sự cũng bắt đầu bằng một hành động trái khoáy. Khi Santiago đâm chết con cá, nghỉ ngơi lại sức và tự nhủ: “Bây giờ phải kéo nó vào, buộc chặt và tròng một chiếc thòng lọng vào giữa thân và một chiếc nữa vào đuôi để buộc nó vào thuyền”. Rồi lão gọi: “Đến đây, cá. Nhưng con cá không nhúc nhích. Thay vào đó, lúc này nó nằm –ườn mình trên biển và ông lão phải lôi con thuyền lại chỗ nó”. Một lần nữa, ông lão lại mất thế chủ động trước con cá, ngay cả khi nó đã chết. Điều này lại báo hiệu vận rủi và không lâu sau đàn cá mập đánh hơi được mùi máu cá đã xông tới tấn công. Cuối cùng khi đưa được thuyền về bến, Santiago chỉ còn lại bộ xương cá khổng lồ.

Có thể nói hành trình câu cá của ông lão là ẩn dụ cho hành trình rủi may của kiếp người. Trong đời rủi may luôn cận kề, không dễ gì nắm bắt và có thể hiểu hết. Hemingway khắc hoạ hình tượng nhân vật đầy ý chí, nghị lực, tài năng để vượt qua những rủi may ấy. Hành trình sống của họ hết đi từ điều may rủi này sang điều may rủi khác. Mọi phấn đấu của họ rốt cuộc sẽ cũng không thoát khỏi cái vòng rủi may kia. Và cuối cùng là cái chết – hư vô. Dẫu thế, nhân vật của Hemingway không bao giờ chịu khuất phục. Họ sống để khẳng định

một điều, ngay cả lúc tả tơi nhất của số phận, con người vẫn luôn biết ngẩng cao đầu, kiên trì chịu đựng (chịu đựng như một con người), biết chiến đấu để vượt qua. Và đây là ý nghĩa sống tích cực nhất cho mọi lẽ sống: “con người có thể bị huỷ diệt chứ không chịu khuất phục” trước mọi thế lực bạo tàn./.

BÀI MẪU SỐ 4:

Ô-nít Hê-minh-uê (1899 – 1961) sinh tại bang I-li-noi nước Mĩ, trong một gia đình trí thức. Sau khi tốt nghiệp trung học, ông tham gia chiến tranh thế giới thứ nhất ở chiến trường I-ta-li-a với tư cách phóng viên mặt trận. Sau đó, ông sang Pháp vừa làm báo vừa bắt đầu sáng tác.

Hê-minh-uê là một trong những nhà văn vĩ đại nhất nước Mĩ thế kỉ XX. Ông là người khai sinh ra nguyên lí sáng tác: coi tác phẩm nghệ thuật như một tảng băng trôi, người đọc tự khám phá phần chìm để thấy được ý nghĩa và giá trị đích thực của tác phẩm, ông vinh dự được nhận Giải Pu-lit-dơ (1953) – giải thưởng văn chương cao quý nhất của Hoa Kỳ và Giải thưởng Nô-ben về văn học (1954). Hê-minh-uê đã để lại một khối lượng tác phẩm đồ sộ gồm nhiều thể loại: truyện ngắn, tiểu thuyết, thơ, hồi kí, ghi chép... Năm 1952, sau gần 10 năm sống ở Cu-ba, Hê-minh-uê cho ra đời tác phẩm Ông già và biển cả. Đây là cuốn tiểu thuyết tuy chỉ có tầm cỡ của một truyện vừa nhưng lại là tác phẩm nổi bật nhất trong sự nghiệp sáng tác của Hê-minh-uê bởi nó đã chứa đựng thông điệp quan trọng được coi là tuyên ngôn nghệ thuật của nhà văn : Con người được sinh ra không phải để dành cho thất bại. Con người có thể bị hủy diệt nhưng không thể bị đánh bại.

Bối cảnh của truyện là ngôi làng chài yên ả gần bến cảng La-ha-ba-na. Nhân vật chính là ông lão ngư phủ Xan-ti-a-gô với mơ ước cháy bỏng là sẽ đánh bắt được một con cá lớn nhất trong đời. Một mình trên con thuyền nhỏ bé ra khơi, ông lão quyết lập chiến công. Trải qua nhiều ngày lênh đênh trên biển cả đầy vất vả, hiểm nguy, cuối cùng ông lão đã đánh bắt được một con cá kiếm khổng lồ, buộc nó cặp mạn thuyền rồi dong vào bờ. Nhưng con cá kiếm đã bị đàn cá mập tấn công, ông lão dùng hết sức lực để chống chọi với lũ cá mập hung dữ. Khi đuổi được lũ cá mập ra xa thì con cá kiếm chỉ còn lại bộ xương, ông lão buồn bã trở về túp lều của mình, nhưng trong lòng ông vẫn chưa tắt những ước mơ tốt đẹp.

Thông qua hình ảnh ông lão Xan-ti-a-gô đơn độc, quật cường đã chiến thắng con cá kiếm khổng lồ bằng ý chí phi thường và kĩ năng nghề nghiệp điêu luyện, Hê-minh-uê ca ngợi phẩm chất đáng quý của con người lao động.

Ông già và biển cả được đánh giá là bài ca ca ngợi con người. Đây là tác phẩm hay nhất, nhiều ý nghĩa nhất, vì thế non đọc bất cứ đoạn nào chúng ta cũng thấy sự thể hiện sinh động của nguyên lí tảng băng trôi trong sáng tác của Hê-minh-uê.

Bộ cục đoạn trích gồm hai phần:

Phần 1 : Từ đầu đến... Con cá trắng bạc, thẳng đơ và bông bênh theo sóng : Miêu tả cuộc chinh phục con cá kiếm của ông lão Xan-ti-a-gô.

Phần 2 : Còn lại : Miêu tả hành trình trở về của ông lão.

Đoạn trích kể về việc sau khi con cá kiếm mắc câu, ông lão Xan-ti-a-gô đã vật lộn với nó gần hai ngày đêm, sức lực cạn kiệt nhưng ông lão vẫn quyết tâm giết bằng được nó. Cuộc chiến để thu hồi thành quả lao động của ông lão Xan-ti-a-gô quả là vất vả và khó nhọc.

Nhà văn miêu tả con cá kiếm như một “nhân vật đặc biệt” với những nét khác thường. Ở đầu đoạn trích, con cá chưa xuất hiện ngay mà chỉ tạo ấn tượng bằng những vòng lượn tròn rất lớn. Nhà văn có dụng ý để ông lão cảm nhận gián tiếp về con cá qua những vòng lượn của nó. Từ lúc mắc câu, con cá kiếm không nổi lên mặt nước mà cứ kéo sợi dây câu bơi ra xa. Sau đêm thứ hai, khi đã kéo chiếc thuyền của ông lão đi khắp các hướng thì con cá bắt đầu lượn vòng. Những vòng lượn gọi lên từng thời điểm và mức độ căng thẳng của cuộc đấu sức giữa ông lão và con cá kiếm. Lần thứ nhất, con cá còn khỏe nên nó lượn một vòng tròn rất lớn. Hai giờ sau, các vòng tròn hẹp hơn. Đến lần thứ hai, sau khi quật mạnh sợi dây vài lần, con cá không quật dây đáy nữa mà bắt đầu lại lượn vòng chậm chậm, tức là nó đã dần dần đuối sức. Hai lần đầu, ông lão phán đoán độ lớn của con cá nhờ cảm giác từ đôi tay đang níu giữ sợi dây. Những vòng lượn tiếp theo, con cá đã nhô mình lên khỏi mặt nước và ông lão lần đầu tiên thấy con cá.

Xảy ra đồng thời với những vòng lượn để thoát khỏi lưỡi câu của con cá kiếm là hành động dùng hết sức níu sợi dây để kéo con cá vào gần thuyền của ông lão. Cứ mỗi lần con cá lượn vòng là mỗi lần ông lão phải gắng sức, đến nỗi cảm thấy choáng váng. Sau mỗi lần như thế, ông lão lại tự nhủ : Hãy cố lên chút nữa, hãy giữ đầu óc tỉnh táo! Những chi tiết này cứ lặp đi lặp lại cho đến khi ông lão phóng ngọn lao vào trúng tim con cá.

Kiểu kết cấu trên nhằm đặc tả sức mạnh và sự khôn ngoan của con cá kiếm và cho thấy mức độ gay go, quyết liệt của cuộc chiến giữa ông lão Xan-ti-a-gô với con cá kiếm. Vòng lượn của con cá càng nhiều và thay đổi liên tục chứng tỏ nó khôn ngoan, dũng cảm, kiên cường chống đỡ không kém gì đối thủ. Con cá cố gắng thoát khỏi sự níu kéo quyết liệt của lão ngư phủ. Cả hai bên đều đã kiệt sức nhưng đều cố giành phần thắng về mình.

Sự lặp lại những vòng lượn của con cá kiếm còn gợi lên hình ảnh một ngư phủ từng trải và lành nghề. Chỉ bằng mắt nhìn và cảm giác đau đớn nơi bàn tay, ông lão đã ước lượng được độ lớn của con cá qua những vòng lượn từ rộng tới hẹp, từ xa tới gần. Xan-ti-a-gô đã khéo léo điều khiển sợi dây vì nếu để chùng dây thì không thể kéo con cá lại gần, còn nếu căng dây quá thì con cá sẽ nhảy vọt lên, có thể làm tuột lưỡi câu. Lúc đầu, ông lão thu ngắn dây để con cá không thể quay vòng : Lão lách vai và đầu ra khỏi sợi dây và bắt đầu liên tục kéo nhẹ nhàng.

Diễn biến cuộc chinh phục con cá kiếm của ông lão Xan-ti-a-gô được tác giả miêu tả như một trận chiến đấu thực sự. Suốt hai giờ đồng hồ, ông lão mệt mỏi, người đầm mồ hôi vì cứ phải ra sức kéo sợi dây để cho con cá khỏi quay vòng. Sức lực của ông lão suy kiệt nhanh chóng, ông lão thấy hoa mắt..., mồ hôi xát muối vào mắt lão và xát muối lên vết cắt

phía trên mắt và trán. Ông lão tự nhủ : Chúa sẽ giúp ta chịu đựng. Ta sẽ đọc một trăm lần kinh Lạy Cha và một trăm lần kinh Mừng Đức Mẹ. Nhưng lúc này thì ta chưa thể đọc.

Đến vòng lượn thứ ba, khi đã thấm mệt, con cá không quật dây nữa và bắt đầu lại lượn vòng chậm chậm... Rồi ông lão nhìn thấy : Cái đuôi lớn hơn cả chiếc lưới hái lớn, màu tím hồng dựng trên mặt đại dương xanh thẫm. Nó lại lặn xuống và khi con cá hãy còn mấp mé mặt nước, ông lão có thể nhìn thấy thân hình đồ sộ và những sọc tia trên mình nó. Cánh vi trên lưng xếp lại, còn bộ vây to sụ bên sườn xòe rộng.

Ông lão phân tích tình hình, tìm mọi cách kéo con cá lại gần thuyền và tự động viên : Hãy bình, tĩnh và giữ sức, lão già ạ. Kéo đi, tay ơi... Hãy đứng vững, đôi chân kia. Hãy tỉnh táo vì tao, đầu à... Nhưng đó cũng là lúc sức cùng lực kiệt : Miệng lão khô khốc không thể nói nổi, hoặc nếu có thì cũng bằng giọng thì thảo, yếu ớt.

Khi ông lão chuẩn bị phóng mũi lao vào con cá, như trêu ngươi, nó rướn thẳng mình, lại chậm chậm bơi xa, cái đuôi đồ sộ lắc lư trong không trung. Thời điểm quyết định đã tới: ông lão nhấc cao ngọn lao hết mức, vận hết sức bình sinh... phóng xuống sườn con cá ngay sau cái vây ngực đồ sộ, vươn cao trong không trung ngang ngực ông lão... Con cá phóng vút lên khỏi mặt nước phô hết tầm vóc khổng lồ, vẻ đẹp và sức lực. Nó dường như treo lơ lửng trong không trung phía trên ông lão và chiếc thuyền. Thoáng chốc nó rơi sầm xuống làm nước bắn tung trùm lên cả ông lão lẫn con thuyền.

Cách kể chuyện và miêu tả hấp dẫn của tác giả giúp người đọc hình dung ra diễn biến trận đánh càng về sau càng gay go, căng thẳng. Sức lực của ông lão cứ yếu dần đi theo từng vòng lượn của con cá kiếm.

Trong tình huống đơn độc và gay cấn, ông lão biết rằng tốt hơn cả là tự cứu mình. Vì thế nên ông lão củng cố tinh thần và sức chịu đựng để tồn tại và chiến thắng, luôn luôn tự nhủ : Hãy giữ cho đầu óc tỉnh táo và biết cách chịu đựng như một con người.

Ý chí, nghị lực của ông lão Xan-ti-a-gô còn thể hiện ở quyết tâm bắt bằng được con cá. Sức lực cạn kiệt nhưng lão vẫn cố gượng dậy để tiếp tục chiến đấu : Lão cảm thấy hoa mắt suốt cả tiếng đồng hồ, lão cảm thấy choáng váng, đau đớn...

Ông lão phán đoán, phân tích tình thế rồi đưa ra giải pháp hành động hợp lí, chính xác, đồng thời kiên trì chịu đựng và tin rằng mình sẽ giết được con cá: Chỉ hai ba vòng nữa thôi thì ta sẽ có nó... Tao sẽ tóm mày ở đường lượn... Ta đã di chuyển được nó.

Sức mạnh mà Tạo hóa ban tặng cho con cá kiếm là để nó chiến đấu giành lại sự sống từ bàn tay con người. Sức lực của ông lão Xan-ti-a-gô là sức lực của con người. Ý chí, trí tuệ và kinh nghiệm đã giúp lão khắc phục hoàn cảnh, tuổi tác để cuối cùng giành được chiến thắng, ông lão thú vị rút ra bài học: Ta chỉ thạo hơn cu cậu ở mỗi cái trò mảnh lưới.

Thái độ đối với con cá kiếm phản ánh diễn biến phức tạp trong tâm trạng ông lão lúc này. Ông lão vừa yêu quý, khâm phục con cá vừa quyết tâm phải hạ gục nó. Lão thân mật gọi nó

là người anh em và chân thành bày tỏ : Tao chưa bao giờ thấy bất kì ai hùng dũng, duyên dáng, bình tĩnh, cao thượng hơn mày, người anh em ạ.

Nguyên do là vì Xan-ti-a-gô suốt đời làm nghề đánh cá mà đã lâu không bắt được con cá nào, có nghĩa là ông lão không còn tồn tại với tư cách của một ngư phủ. Ông lão đặt ra cho mình nhiệm vụ là bằng mọi giá phải bắt được con cá kiếm. Trong cuộc săn đuổi đó, con cá kiếm đã bộc lộ phẩm chất cao quý như một con người chân chính. Nó không lùng lén làm đắm thuyền, không lặn sâu xuống bứt đứt dây câu mà chấp nhận cuộc đấu tay đôi một cách sòng phẳng. Nó mãi miết kéo chiếc thuyền của ông lão ra khơi xa. Những lời trò chuyện với con cá kiếm và độc thoại nội tâm cho thấy ông lão có cảm nhận rất khác lạ về con cá mà mình đang săn đuổi. Con cá kiếm khổng lồ vừa là đối tượng chinh phục vừa là bằng hữu của ông lão. Điều đó cho thấy hành trình tìm kiếm ước mơ của con người là vô cùng vất vả và hành trình thực hiện ước mơ lại càng gian nan hơn, đòi hỏi con người phải tập trung trí lực cao độ.

Hình ảnh con cá kiếm ở phần nổi là thành quả của nhiều ngày lao động vất vả trên biển của ông lão Xan-ti-a-gô. Ở phần chìm, nó tượng trưng cho ước mơ, khát vọng lớn lao của con người, là vẻ đẹp kì diệu của thiên nhiên. Trong quan hệ với con người, thiên nhiên vừa là bạn bè vừa là đối thủ.

Hình ảnh con cá kiếm khổng lồ trong tác phẩm được tác giả miêu tả từ xa tới gần, từ bộ phận tới toàn thể thông qua cảm nhận từ gián tiếp đến trực tiếp của ông lão Xan-ti-a-gô. Lúc đầu, ông lão chỉ thấy cái bóng đen dài vượt qua dưới con thuyền và cảm nhận rằng nó dài đến mức không thể tin nổi. Sau đó, ông lão nhìn thấy cái đuôi lớn hơn cả chiếc lưỡi hái lớn, màu tím hồng dựng trên mặt đại dương xanh thẳm. Sau vòng lượn thứ ba, ông lão đã ngạc nhiên đến bàng hoàng khi nhìn thấy tận mắt hình dáng tuyệt đẹp và độ lớn chưa từng có của con cá kiếm.

Con cá kiếm có một vẻ đẹp kiêu hùng, kì vĩ. Lúc bị ngọn lao của ông lão phóng trúng tim, con cá kiếm vẫn đẹp một vẻ đẹp tuyệt vời: Khi ấy con cá mang cái chết trong mình, sực tỉnh, phóng vút lên khỏi mặt nước phô hết tầm vóc khổng lồ, vẻ đẹp và sức lực. Nó dường như treo lơ lửng trong không trung phía trên ông lão và chiếc thuyền.

Sau khi ông lão đã buộc nó cặp mạn thuyền để đưa vào bờ thì: Da cá chuyển từ màu gốc, màu tía ánh bạc sang màu trắng bạc và những cái sọc phô cùng màu tía nhạt như đuôi nó. Những đường sọc ấy lớn hơn cả bàn tay người xòe rộng còn mắt nó trông dừng dừng như những tấm kính trong kính viễn vọng hay như vị thánh trong đám rước. Vẻ đẹp sống động không còn nữa mà thay vào đó là sắc màu nhợt nhạt của một sinh vật đã bị tước đoạt sự sống.

Sự khác biệt đó hàm chứa một ý nghĩa sâu xa: Con cá kiếm không chỉ là một con cá do ông lão săn được mà là hình ảnh của ước mơ, lí tưởng mỗi con người theo đuổi trong suốt cuộc đời. Sự khác biệt đó còn gợi cho người đọc suy nghĩ: Phải chăng đó là khoảng cách xa vời

giữa ước mơ và hiện thực. Khi ước mơ đã trong tầm tay hoặc đã trở thành hiện thực thì nó không còn giữ được vẻ đẹp đẽ, huy hoàng như trước nữa.

Hình ảnh con cá kiếm còn tượng trưng cho khát vọng nghệ thuật và quá trình sáng tạo của nhà văn. Sự xuất hiện lần đầu của con cá kiếm ám chỉ cơ hội cho nhà văn khám phá cuộc sống. Hành trình theo đuổi con cá của ông lão Xan-ti-a-gô cũng là hành trình lao động nghệ thuật của nhà văn. Con cá kiếm vừa xuất hiện cũng giống như tác phẩm mới hình thành ở ý đồ sáng tác, nhà văn chỉ mới cảm nhận được ý nghĩa tiềm ẩn của nó. Đến khi tác phẩm đã hoàn thành thì nó phô ra vẻ đẹp để mọi người có thể nhìn thấy, cũng giống như con cá kiếm lúc phóng vút lên khỏi mặt nước. Đến khi đã có đời sống riêng thì chính tác phẩm đưa tác giả đến bến bờ vinh quang. Con cá kiếm là đối tượng để ông lão chinh phục và chiến thắng, là người anh em để lão so tài và thử sức, là mục đích, lí tưởng mà ông lão hướng đến. Như vậy, khuất phục được đối thủ vừa thể hiện trí tuệ và lòng dũng cảm, niềm kiêu hãnh của con người và là cơ sở để giúp con người đánh giá khả năng chinh phục thiên nhiên.

Đoạn trích trên tiêu biểu cho phong cách nghệ thuật của Hê-minh-uê : ngôn ngữ trong sáng, giản dị, lối kể chuyện thông qua việc sử dụng đối thoại, độc thoại nội tâm của nhân vật cùng với những hình ảnh có ý nghĩa biểu tượng. Sự lặp đi, lặp lại những chi tiết theo kiểu kết cấu vòng tròn xoắn tròn ốc giúp người đọc có thể bóc dần từng lớp vỏ ngôn ngữ để khám phá ra ý nghĩa và giá trị thực sự của tác phẩm. Đoạn trích còn cho thấy khả năng quan sát nhạy bén và trí tưởng tượng phong phú của Hê-minh-uê – nhà văn bậc thầy về tiểu thuyết.

Tác phẩm Ông già và biển cả cũng thể hiện tình cảm yêu mến, khâm phục của nhà văn đối với những con người lao động nghèo khổ. Tác giả muốn chuyển đến người đọc một thông điệp quan trọng : Trong cuộc đấu tranh vật lộn mưu sinh hay để lập chiến công, con người có thể chấp nhận cái chết, nhưng không bao giờ chấp nhận lùi bước. Câu chuyện về ông lão đánh cá già nua, đơn độc nhưng vô cùng dũng cảm đã cổ vũ biết bao người trên thế giới dám dấn thân vào sự nghiệp đấu tranh vì hạnh phúc của nhân loại

BÀI MẪU SỐ 5:

Nhà văn Hê-minh-uê là một trong những nhà văn vĩ đại nhất thế kỉ XX của nước Mỹ. Ông để lại cho thế hệ sau nhiều tiểu thuyết có giá trị triết lí cuộc sống trong đó nổi bật nhất là tác phẩm ông già và biển cả cũng là tác phẩm góp phần đưa tên tuổi của ông đến với mọi người.

Ông chính là người đã đề xướng cho lối viết tiết kiệm lời nhưng lại có rất nhiều ý nghĩa của nguyên lý tảng băng trôi. Theo Hê-minh-uê thì tác phẩm viết theo nguyên lý tảng băng trôi chỉ có ba phần nổi với bảy phần chìm.

Với lối viết theo phong cách này thì đòi hỏi người đọc phải có một cái nhìn sâu sắc và phải chiêm nghiệm suy nghĩ mới có thể hiểu hết được những cái hay của nó. Nhà văn không nói ra một cách trực tiếp những ý tưởng của mình mà xây dựng rất nhiều gợi ý thông qua những hình tượng.

Tác phẩm ông già và biển cả nhân vật chính là ông lão Xantiago một người đánh cá Cuba. Ông đã 74 tuổi và trong suốt 84 ngày liền ông không hề câu được bất cứ một con cá nào dù to hay là nhỏ.

Chính vì điều đó nên thậm chí bố mẹ của Manolin cũng không cho phép cậu bé cùng câu chung với ông nữa, có thể nói rằng người ta nghĩ ông chính là vận xui. Một hôm với ý chí không chịu khuất phục của mình Xantiago quyết định một mình đi ra khơi để đánh cá. Và rồi câu chuyện bắt đầu với những hình tượng ý nghĩa từ đây mà Hê-minh-uê thể hiện.

Ông lão xantiago đi đến trưa và thả tất cả bốn cần câu rồi đợi đến trưa thì có một con cá kiếm bị cắn câu, con cá to đến mức ông lão cảm thấy xứng đáng với tài nghệ củ bản thân. Vì thế ông cho rằng mình nhất định phải bắt được con cá này vào bờ để cho những người khinh thường ông không thể nói được gì nữa.

Con cá hiện lên với một hình tượng vô cùng đẹp và ấn tượng, đó là một con cá to thể hiện qua những vòng lượn rất lớn. Không chỉ thế ông lão còn trông thấy nó qua một bóng đen vượt dài ở phía dưới thuyền của mình.

Ông không thể tin vào mắt mình và tin vào độ dài của nó với “Cái đuôi lớn hơn cả một chiếc lưỡi hái lớn, màu tím hồng dựng trên mặt đại dương xanh thẳm” và “ Thân hình đồ sộ và những dọc dài màu tía” cùng “bộ vây to sụ bên sườn xòe rộng”

Ngay ở khi đó, con cá đã kéo con thuyền của ông lão trong suốt hai ngày đêm ở ngoài khơi xa. Hình ảnh một con người cô độc, đi ra khơi chỉ với một chai nước với quyết tâm không gì có thể thay đổi về việc quyết tâm bắt một con cá xứng đáng với tài nghệ của bản thân mình.

Lúc này đây đã được đặt vào thử thách và tự hỏi ông lão có thành công không? Cuộc chiến giữa ông lão và con cá kiếm được bắt đầu từ đó, là một cuộc chiến không hề cân sức.

Con cá làm cho Xantiago trở nên chóng mặt, những vòng lượn lơ ấy như là thể hiện sự cố gắng để thoát khỏi sự bủa vây của những người ngư phủ “Nó dường như treo lơ lửng trên không trung...rơi sầm xuống nước bắn tung trùm lên cả ông lão và chiếc thuyền”.

Qua đây ta có thể thấy được những ý đồ nghệ thuật của nhà văn muốn gửi gắm tới độc giả thông qua hình tượng hình ảnh con cá kiếm, đó là hình tượng văn học mang tính người và toát lên được sự kiêu hãnh, anh dũng và bất khuất có thể vượt lên trên mọi khó khăn của cuộc sống.

Không chỉ thế, cá kinh còn là biểu tượng cho sự kì vĩ của thiên nhiên anh hùng đẹp đẽ, đồng thời nó là biểu tượng đặc trưng cho những ước mơ khát vọng của những con người.

Về phía ông lão, ông cảm thấy vui khi cá cắn câu nhưng ông cũng biết muốn đưa nó về thì buộc ông phải chiến đấu với nó, đây chính là một cuộc chiến không cân sức và ông lão lại ở phía yếu. Nhưng ông lão không hề sợ hãi và khuất phục mà ngược lại kiên quyết bắt được nó về.

Hành động dứt khoát và nhanh chóng của ông khi phóng lao đâm trúng vào tim của con cá, một cuộc chiến không cân sức và tuy nằm ở thế yếu nhưng chiến thắng đã thuộc về bên ông lão, cuối cùng ông cũng đã thu phục được nó.

Một kết cục thương tâm khi ông bắt được con cá vì khi ông thu phục được nó thì cũng là lúc bọn cá mập đến và ria hết thịt, vào bờ con cá cũng chỉ còn lại là một bộ xương.

Điều đó cũng không quan trọng, ông đã chiến thắng trong trận đấu không cân sức, chính điều này mới là điều mà nhà văn muốn gửi gắm những ý nghĩa biểu tượng sâu sắc của mình.

Qua tác phẩm ta có thể thấy được phần nổi và phần chìm của tác phẩm, phần nổi chính là hành trình chinh phục con cá kiếm của ông lão còn phần chìm chính là sức mạnh và trí tuệ của con người, con cá với biểu tượng cho hình ảnh thiên nhiên kì vĩ có sức mạnh to lớn.

Biển cả chính là khung cảnh kì vĩ là môi trường cho hoạt động sáng tạo của con người. Cuộc đi câu kia chính là những hành trình đi tìm cái đẹp và khả năng chinh phục thiên nhiên của con người. Nó còn là hành trình để theo đuổi những ước mơ và làm cho ước mơ thành hiện thực đồng thời cũng là hành trình để vượt qua mọi thử thách để tới với thành công.

BÀI MẪU SỐ 6:

Nhắc đến nguyên lí tảng băng trôi là chúng ta lại nhớ tới nhà văn nổi tiếng Hê minh uê. Có thể nói rằng ông là một nhà văn vĩ đại nhất nước Mỹ ở thế kỉ 20, ông đã để lại nhiều tiểu thuyết có giá trị viết về cuộc sống, trong đó nổi bật nhất là tác phẩm ông già và biển cả .

Ông là một nhà văn đề xướng lối viết kiệm lời nhưng lại rất giàu ý nghĩa, được xem là nguyên lí tảng băng trôi. Theo ông thì một tác phẩm phải được viết theo nguyên lí tảng băng trôi, nguyên lí này đòi hỏi con người khi đọc phải biết chiêm nghiệm mới thấy được cái hay của nó. Nhà văn không trực tiếp không trực tiếp chỉ ra ý tưởng của mình mà ông xây dựng nhiều hình tượng có nhiều sức gợi, có những câu văn lại bỏ lửng hoặc là để trống để cho mọi người tự chiêm nghiệm và suy nghĩ tự hiểu ra ẩn ý của tác phẩm.

Về tác phẩm thì nhân vật chính là ông già Xantiago ,là một ông già đánh cá người Cu ba. Ông đã 74 tuổi và trong suốt 84 ngày liền lão không câu được bất cứ một con cá nào dù nhỏ hay to. Chính vì vậy bố mẹ của cậu bé Ma nô lin cấm không cho đi câu chung với lão nữa. Người ta cho rằng ông đã gặp phải vận xui.Với ý chí không chịu khuất phục mà ông đã quyết định ra khơi để đánh cá một mình và rồi câu chuyện được bắt đầu từ đây.

Ông lão đi cho tới trưa ông thả bốn cần câu và đợi cho tới trưa thì có một con cá kiếm đã cắn câu, con cá ấy làm cho ông lão cảm thấy mình có tài nghệ. Chính vì thế mà ông lại quyết định phải bắt được nó vào bờ để cho người ta không nói gì nữa . Trong bài con cá hiện lên với một ấn tượng vô cùng đẹp đẽ đó chính là một con cá to với những vòng lượn tròn lớn. Không những vậy, ông còn thấy nó như một cái bóng đen vượt dài qua dưới thuyền và lão không hề tin độ dài của nó :”Cái đuôi lớn hơn cả một chiếc lưỡi hái lớn, màu tím hồng dựng trên mặt đại dương xanh thẳm”. “ Thân hình đồ sộ và những dọc dài màu tía”, “bộ vây to sụ bên sườn xòe rộng”.

Qua những hình ảnh trên cho thấy được nhà văn đã dùng những từ ngữ hay gọn nhất để có thể miêu tả về con cá kiếm. Con cá ấy lớn đến nỗi làm cho ông lão cảm thấy đang buộc một con thuyền lớn hơn vào chiếc thuyền của mình . Ngay khi đó thì con cá đã kéo ông lão ròng rã suốt hai ngày ra khơi, trong suốt hai ngày này ông chỉ cô độc với chai nước và ông quyết tâm phải bắt cho được con cá để cho xứng đáng với tài nghệ của mình Và một cuộc chiến giữa ông già và con cá bắt đầu từ đó, một cuộc chiến không cân sức.

Về phía con cá nó cũng tỏ ra ngoan cố và không chịu khuất phục dưới bàn tay của ông lão. Khi thấm mệt thì nó lại chậm rãi, có khi ông lão còn tưởng rằng bắt được nó nhưng nó lại bơi ra xa.

Qua đây chúng ta thấy được ý đồ nghệ thuật mà nhà văn muốn gửi gắm qua hình tượng con cá kiếm,đó là một hình ảnh mang sự bất khuất không chịu nhún nhường trước gian khó của

cuộc sống . Không những vậy con cá còn là biểu tượng của thiên nhiên, nó còn thể hiện cho ước mơ và khát vọng của con người.

Về phía ông lão thì tỏ ra vui mừng khi thấy con cá nhưng ông biết là mình còn phải chiến đấu với nó nhiều để còn đi về. Đây là một cuộc chiến không cân sức, nó cũng rất mạnh, mạnh hơn cả lão thế nhưng lão vẫn không chịu khuất phục mà vẫn kiên quyết để bắt được con cá về bằng được. Ông cảm nhận với những vòng lượn qua sợi dây, hành động nhất quyết của ông đã phóng lao trúng tim của con cá . Cuộc chiến tuy không cân sức nhưng cuối cùng ông đã thu phục được nó.

Qua đây chúng ta đã thấy được sức mạnh và vẻ đẹp về hình tượng của ông lão. Đặc biệt là sự thắng lợi của con người trong quá trình chinh phục mọi thử thách.

Thế nhưng cái thắng lợi của ông già lại không hề dừng lại ở đây, kết cục thật đáng thương tâm bởi ông bắt được nó huy hoàng như thế nhưng đến khi vào được đến bờ thì đàn cá mập cũng ria hết thịt rồi chỉ còn tro trọi lại mỗi bộ xương không . Nhưng điều này không quan trọng , quan trọng là ông lão đã thắng nó . Đó chính là điều mà nhà văn muốn gửi gắm tới con người những ý nghĩa biểu tượng sâu sắc.

Qua bài này chúng ta thấy được ba chìm bảy nổi của tác phẩm .Phần nổi ở đây là hành trình chinh phục con cá của ông già còn phần chìm thì được biểu tượng bằng sức mạnh và trí tuệ của ông nói riêng và những người dân lao động nói chung. Con cá kiếm còn biểu tượng cho sức mạnh,cho vẻ đẹp của thiên nhiên. Nó còn là hành trình theo đuổi những ước mơ và biến ước mơ đó trở thành hiện thực . Đồng thời nó còn là hành trình để vượt qua mọi khó khăn thử thách để vươn tới những thành công

Như vậy qua đây ta thấy được nguyên lí tăng băng trôi của Hê Minh uê và tác phẩm ông già và biển cả. Qua tác phẩm chúng ta thấy được những phần chìm nổi của nó và cho chúng ta học tập được lối hành văn kiệm lời này của tác giả.